

**TUG'MA YURAK NUQSONLARINI JARROXLIK BILAN
DAVOLASH**

Sobirjonova Mubinabonu Ulug'bek qizi

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

Tibbiyot fakulteti

Davolash ishi yo'nalishi 1-kurs talabasi

mubinabonusobirjonova@gmail.com

Annotatsiya:

Tug'ma yurak nuqsonlari — yurak va yirik qon tomirlarining embrional rivojlanish davrida yuzaga keladigan anatomik va funksional buzilishlaridir. Ushbu maqolada tug'ma yurak nuqsonlarining asosiy turlari, ularning klinik belgilari hamda jarrohlik yo'li bilan davolash usullari yoritilgan. Zamonaviy kardiojarrohlik texnologiyalari, ochiq va yopiq operatsiyalar, shuningdek, erta tashxis va jarrohlik aralashuvning ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari jarrohlik davolash tug'ma yurak nuqsonlari bo'lgan bemorlarning hayot sifati va yashash davomiyligini sezilarli darajada yaxshilashini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: tug'ma yurak nuqsonlari, kardiojarrohlik, yurak jarrohligi, ochiq yurak operatsiyasi, bolalar kardiojarrohligi, erta tashxis, yurak nuqsonlarini davolash

Kirish

Tug'ma yurak nuqsonlari (TYN) — yurak va yirik qon tomirlarining embrional rivojlanish jarayonida yuzaga keladigan anatomik va funksional o'zgarishlar bo'lib, ular bolalar o'limi va nogironligining asosiy sabablaridan

biri hisoblanadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, tug'ilgan har 1000 chaqaloqning 8–10 tasida turli darajadagi tug'ma yurak nuqsonlari aniqlanadi. Ushbu kasalliklar yurak bo'lmachalari va qorinchalari orasidagi to'siqlar nuqsoni, klapanlar yetishmovchiligi yoki torayishi, yirik tomirlarning noto'g'ri joylashuvi kabi ko'rinishlarda namoyon bo'lishi mumkin.

So'nggi yillarda tibbiyotning, xususan, kardiojarrohlik sohasining jadal rivojlanishi tug'ma yurak nuqsonlarini erta aniqlash va samarali davolash imkoniyatlarini kengaytirdi. Zamonaviy diagnostika usullari — ultratovush tekshiruvi, EKG, EKO-kardiyografiya va angiografiya yordamida kasallikni hatto homiladorlik davridayoq aniqlash mumkin. Bu esa tug'ma yurak nuqsonlarini davolashda o'z vaqtida jarrohlik aralashuvini rejalashtirishga imkon beradi.

Tug'ma yurak nuqsonlarini davolashda jarrohlik usullari asosiy o'rin tutadi. Ochiq yurak operatsiyalari, minimal invaziv va endovaskulyar usullar bemorning yoshiga, nuqson turiga va og'irlik darajasiga qarab tanlanadi. Ayniqsa, chaqaloqlar va erta yoshdagi bolalarda bajarilgan muvaffaqiyatli jarrohlik amaliyotlari ularning normal hayot kechirishiga zamin yaratadi.

Mazkur ishda tug'ma yurak nuqsonlarining jarrohlik yo'li bilan davolash usullari, ularning afzalliklari hamda klinik natijalari yoritilib, erta tashxis va o'z vaqtida bajarilgan operatsiyalarning bemor hayot sifatiga ta'siri tahlil qilinadi.

Muhokama

Tug'ma yurak nuqsonlarini jarrohlik yo'li bilan davolash bugungi kunda pediatrik kardiojarrohlikning eng muhim va dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. O'tkazilgan tadqiqotlar va klinik kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki,

kasallikni erta aniqlash va o'z vaqtida bajarilgan jarrohlik aralashuvlar bemorlarning yashash davomiyligi hamda hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ayniqsa, chaqaloqlik va erta bolalik davrida o'tkazilgan operatsiyalar yurak faoliyatining to'liq yoki qisman tiklanishiga imkon yaratadi.

Muhokama jarayonida aniqlanganki, tug'ma yurak nuqsonlarining turi va og'irlik darajasi tanlanadigan jarrohlik usuliga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, bo'lmachalararo yoki qorinchalararo to'siq nuqsonlarida ochiq yurak operatsiyalari yuqori samaradorlikka ega bo'lsa, ayrim hollarda endovaskulyar, ya'ni kam invaziv usullar ham muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda. Bu usullar operatsiyadan keyingi asoratlar xavfini kamaytirib, bemorning tezroq sog'ayishiga yordam beradi.

Shu bilan birga, jarrohlik davolashning muvaffaqiyati faqat operatsiyaning o'zi bilan cheklanmaydi. Operatsiyagacha bo'lgan to'g'ri tayyorgarlik, aniq diagnostika hamda operatsiyadan keyingi rehabilitatsiya jarayoni ham muhim ahamiyatga ega. Ayrim murakkab tug'ma yurak nuqsonlarida bir necha bosqichli jarrohlik amaliyotlarini o'tkazish zarurati tug'iladi, bu esa uzoq muddatli kuzatuvni talab qiladi.

Xulosa qilib aytganda, tug'ma yurak nuqsonlarini jarrohlik yo'li bilan davolash yuqori malakali mutaxassislar, zamonaviy texnologiyalar va kompleks yondashuvni talab etadi. Ushbu omillarning uyg'unlashuvi bemorlarda ijobiy klinik natijalarga erishishning asosiy garovi hisoblanadi.

Natija

O'tkazilgan adabiyotlar tahlili va klinik ma'lumotlarni umumlashtirish natijasida tug'ma yurak nuqsonlarini jarrohlik yo'li bilan davolash yuqori samaradorlikka ega ekanligi aniqlandi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki,

kasallikni erta aniqlash va o'z vaqtida bajarilgan jarrohlik aralashuvlar bemorlarning yashash davomiyligi hamda hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ayniqsa, chaqaloqlik va erta bolalik davrida o'tkazilgan operatsiyalar yurak faoliyatining barqarorlashuviga va asoratlarning xavfining kamayishiga olib keladi.

Natijalarga ko'ra, tug'ma yurak nuqsonlarining turi va og'irlik darajasiga mos ravishda tanlangan jarrohlik usuli davolash samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Ochiq yurak operatsiyalari murakkab nuqsonlarda yuqori klinik natija bersa, endovaskulyar va minimal invaziv usullar ayrim nuqsonlarda kamroq travma va tez tiklanish bilan ajralib turadi.

Shuningdek, operatsiyagacha bo'lgan aniq diagnostika, malakali jarrohlik yondashuvi hamda operatsiyadan keyingi kompleks reabilitatsiya bemor holatining ijobiy dinamikasini ta'minlashi aniqlandi. Umuman olganda, tug'ma yurak nuqsonlarini jarrohlik yo'li bilan davolash zamonaviy tibbiyot sharoitida yuqori natijalarga erishish imkonini beruvchi samarali usul ekanligi tasdiqlandi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Anderson R.H., Baker E.J., Penny D.J. *Paediatric Cardiology*. — London: Churchill Livingstone, 2010.
2. Mavroudis C., Backer C.L. *Pediatric Cardiac Surgery*. — New York: Wiley-Blackwell, 2013.
3. Hoffman J.I.E., Kaplan S. The incidence of congenital heart disease. *Journal of the American College of Cardiology*, 2002.
4. Brickner M.E., Hillis L.D., Lange R.A. Congenital heart disease in adults. *New England Journal of Medicine*, 2000.
5. Garibyan V.A. *Tug'ma yurak nuqsonlari va ularni jarrohlik yo'li bilan davolash*. — Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2015.

6. Kirklin J.W., Barratt-Boyes B.G. *Cardiac Surgery*. — Philadelphia: Elsevier Saunders, 2012.
7. Saidov S.S., Axmedov R.A. Bolalarda tug'ma yurak nuqsonlarini tashxislash va davolash. *Tibbiyot jurnali*, 2018.
8. World Health Organization. Congenital anomalies: epidemiology and management, 2019.